

Voorbeeld van een pestprotocol

Plannen, regels en protocollen zijn geen doel op zichzelf, maar een concrete handreiking om sociale veiligheid te waarborgen. Dit pestprotocol is een voorbeeld hiervan en mag gebruikt worden als handreiking om een schoolspecifiek pestprotocol op te stellen. De antipestcoördinator kan in een schoolspecifiek pestprotocol een andere naam hebben. Dit is afhankelijk van welke benaming de school kiest voor de persoon die het antipestbeleid coördineert en het aanspreekpunt is in pestsituaties.

De onderwijsinspectie heeft een controlerende functie op het handhaven van de wet (sociale) veiligheid.

Deze wet luidt als volgt:

Het bevoegd gezag draagt zorg voor de (sociale, psychische en fysieke) veiligheid (van leerlingen) op school, waarbij het bevoegd gezag in ieder geval:

- a. beleid met betrekking tot de veiligheid voert;
- b. de veiligheid van leerlingen op school monitort met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft; en
- c. er zorg voor draagt dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn belegd:
  1. het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten
  2. het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

Zie voor een uitgebreide beschrijving van bovenstaande elementen hoofdstuk 1 van de literatuurstudie (www.sameninontwikkeling.nl/samen-onderzoeken/pesten).

Pestprotocol

Doel pestprotocol

Door het consequent aandacht besteden aan het onderwerp pesten willen we het pesten op onze school voorkomen. Hierbij is een actieve houding een vereiste.

In dit protocol is het beleid beschreven en biedt zo houvast aan directie, leerkrachten, leerlingen en ouders.

Dit protocol is een onderdeel van het veiligheidsplan.

Rol van de antipestcoördinator (apc)

De apc heeft een actieve rol in het voorkomen en tegengaan van pesten.

De apc zorgt voor de uitvoering van dit protocol.

De apc ondersteunt het management en de leerkrachten bij voorkomende incidenten. Zo nodig en in overleg met het management en de leerkrachten neemt de apc de uitvoerende rol op zich. Hij betreft de leerkrachten altijd bij de acties en informeert het management.

De apc is, naast de leerkrachten, het aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Zij kunnen bij de apc incidenten melden en zorgen bespreken. De apc bespreekt deze meldingen altijd met de verantwoordelijke leerkracht en informeert het management. Eventueel zoekt de apc samen met de ouders en de leerlingen naar passende hulp en de apc is op de hoogte van het verloop van het hulptraject.

Wat is pesten?

Bij pesten is sprake van herhaaldelijk verbaal of fysiek beschadigen van een ander en/of het sociaal uitsluiten van de ander uit de groep.

Pestgedrag wordt dus niet per se gedefinieerd door de handeling zelf, maar meer door de bedoeling van die handeling (schaden, buitensluiten).

Preventief

1. Tijdens de Bijbellessen en op andere momenten die zich daarvoor lenen, wordt er gesproken over onze christelijke levensvisie, die verwoord wordt door Jezus Christus zelf in Mattheüs 22:37-40.
2. Door het inzetten van groepsvormende activiteiten aan het begin van het schooljaar proberen we een positief groepsklimaat te creëren, waarin elk kind zich kan ontplooien en een positief zelfbeeld kan ontwikkelen. Van belang is hierbij het vormen van groepsregels, die voldoen aan de vier basisregels:
  - Iedereen voelt zich veilig in de groep
  - We respecteren elkaar
  - We communiceren positief met elkaar
  - We werken samen en helpen elkaar

Wanneer dit nodig is, maar zeker na elke vakantie (herfst-, kerst-, voorjaars- en meivakantie) wordt er opnieuw aandacht besteed aan een positief groepsklimaat.

De apc brengt dit onder de aandacht van de leerkrachten voor de start van het nieuwe schooljaar en herinnert de leerkrachten hieraan voor een vakantie.

De school kan hier kiezen voor een schoolbrede aanpak, die vastgelegd wordt in een jaarkalender/jaarplanning.

3. Aan het begin van elk schooljaar, in de derde week van september (Week tegen Pesten) wordt er in de groep aandacht besteed aan pesten. Vooraf wordt dit aan de orde gesteld in een teamvergadering. Nog twee maal per jaar komt dit punt ter sprake op een teamvergadering (november-april).
4. De apc bezoekt aan het begin van het schooljaar alle groepen. Dit kan voorafgaande aan het monitormoment. De aanpak wordt besproken, evenals het nut van de vragenlijsten en de rol van de apc. Deze rol is bekend bij de leerkrachten en wordt door middel van

mededeling op de website, in de schoolgids of tijdens een ouderavond ook onder de aandacht gebracht bij de ouders.

5. Voor de herfstvakantie worden door de leerlingen vragen beantwoord, die gebruikt worden om een sociogram te maken. Deze sociogrammen worden bekeken door de apc en de leerkrachten. Signalen uit deze lijst worden besproken en zo nodig worden er acties ondernomen.
6. Voor de herfstvakantie worden door de leerkrachten van groep 3 t/m 8 de ZIEN!-observatielijst ingevuld. Deze lijst wordt besproken met de intern begeleider en zo nodig worden er acties ondernomen. De apc wordt ook op de hoogte gebracht van signalen in deze lijst die duiden op pesten en de eventuele acties worden besproken.
7. De leerlingen van groep 5 t/m 8 vullen rond de herfstvakantie de leef- en leerklimatest vragenlijst in van ZIEN! (inclusief vragen over pesten). Deze worden bekeken door de leerkrachten, besproken met de intern begeleider en de apc, en zo nodig worden ook acties ondernomen. Bij een signaalscore van Pestbeleving en Pestgedrag wordt er een gesprek met de leerling gehouden.
8. Op school gebruiken we de SoVa-methode [zelf in te vullen]. De leerkrachten gebruiken deze methode voor het vormgeven van lessen sociaal-emotionele ontwikkeling. Leerkracht proberen tijdens deze lessen alert te zijn op signalen van mogelijke problemen op dit gebied en bespreken dit zo nodig met de kinderen, ouders, collega's, de intern begeleider en de apc.

Curatief

Mocht er sprake zijn van een situatie waarin gepest wordt, dan volgen wij de Vijfsporenaanpak:

1. *De verantwoordelijkheid van de school/leerkrachten.*
De leerkracht/ouder/leerling meldt een incident bij de apc, intern begeleider, directeur en/of teamleider. De apc wordt altijd op de hoogte gebracht van een incident. Er wordt een notitie gemaakt in ParnasSys bij de gepeste en de pestende leerling.
2. *Steun bieden aan de leerling die gepest wordt.*
Er wordt altijd individueel met de leerling gepraat, zodat de leerling zijn verhaal kan doen en de leerkracht (of anderen) in kan schatten of er sprake is van pesten. De leerling wordt altijd serieus genomen. Met het kind wordt overlegd over en gewerkt aan mogelijke oplossingen. [In veel scholen/groepen zijn er zogenaamde brievenbussen aanwezig, waarin leerlingen briefjes kunnen doen en zo op deze manier ook kunnen melden als ze gepest worden/anderen gepest worden en dergelijke. Als dit in de school aanwezig is, kan dit ook een plaats krijgen in dit protocol.]
3. *Steun bieden aan het kind dat pest.*
Er wordt altijd individueel met de leerling gepraat, zodat de leerling zijn verhaal kan doen en de leerkracht in kan schatten of er sprake is van pesten. Als er sprake is van pesten moet met het kind besproken worden wat pesten voor een ander betekent. Het kind moet ook geholpen worden om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen. Vervolgens wordt het kind ook geholpen om zich aan regels en afspraken te houden.
Een voorwaarde is ervoor te zorgen dat het kind zich veilig voelt en dat er uitgelegd wordt wat de leerkracht (of anderen) gaan doen om het pesten te stoppen. Er moeten grenzen gesteld worden en consequenties aan verbonden. Er worden follow-upgesprekken gehouden.
De leerkracht kan dit zelf doen of het overdragen aan de apc. De apc wordt altijd geïnformeerd over de gesprekken. Dit wordt ook aan de leerling kenbaar gemaakt. De apc bewaakt het proces.
4. *De ouders van het gepeste en het pestende kind steunen.*
De leerkracht, apc of ander verantwoordelijke meldt in het geval van pesten dit altijd aan de ouders van de gepeste en de pestende leerling en bespreekt de te volgen maatregelen. Er wordt informatie en advies gegeven over pesten en de manieren waarop pesten kan

worden aangepakt. Zo nodig worden ouders doorverwezen naar deskundige ondersteuning. Als de leerkracht deze melding doet, bespreekt hij altijd met de apc de verkregen informatie uit deze gesprekken en de acties die ondernomen zijn.

5. *De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.* De leerlingen kunnen altijd peestsituaties melden bij de leerkrachten/apc. Dit kan in een gesprek maar ook door middel van een briefje. [Elke school kan hier zijn eigen procedure beschrijven.]

Als er gepest wordt, dan volgt een gesprek met alle kinderen van de groep over pesten en over hun eigen rol daarbij. Er wordt met de kinderen overlegd over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen, waarbij ze eventueel zelf een actieve rol spelen. De leerkracht/apc voert deze gesprekken en ziet toe op het uitvoeren van de oplossingen. Zowel de leerkracht als de apc zijn altijd op de hoogte van de informatie uit het gesprek en de mogelijke oplossingen.

Deze aanpak moet systematisch zijn, er moet steeds op teruggekomen worden. Elke school kan hier de momenten weergeven waarop dit gebeurt, bijvoorbeeld tijdens leerlingbesprekingen of teamvergaderingen.

De signaalkaart pesten (www.sameninontwikkeling.nl/samen-onderzoeken/pesten) kan een goed hulpmiddel zijn om een situatie goed in te schatten.

Deze aanpak wordt in de teamvergadering voorafgaand aan de Week tegen Pesten of op een ander vastgesteld moment onder de aandacht gebracht van de leerkrachten.

Ouders

1. Tijdens de contactmomenten met de ouders wordt er altijd gevraagd naar het welzijn van de kinderen. Als er tussentijds vragen/zorgen zijn over het welzijn van het kind wordt er contact opgenomen met de ouders.
2. In de schoolgids en/of op website is ook aandacht besteed aan pesten en worden ouders opgeroepen om contact met de school op te nemen als zij weten of vermoeden dat er kinderen gepest worden.
3. Zo nodig wordt er ook in de nieuwsbrief of de weekbrieven aandacht besteed aan dit onderwerp.
4. Ouders kunnen altijd contact opnemen met de apc om situaties of zorgen te bespreken.